
Duurzaamheid en de rol van de accountant

De duurzaamheidstransitie is een van de grootste maatschappelijke en economische uitdagingen sinds generaties, en de impact en de financiële consequenties zijn ongekend. Organisaties zullen stappen moeten zetten op duurzaamheid om hun 'license to operate' te behouden en hun continuïteit op (middel)lange termijn te handhaven. Transparantie en verslaggeving kunnen organisaties en beleidsmakers versterken bij het integreren van duurzaamheid in de kern van de organisatie. Het is de maatschappelijke rol van accountants hun cliënten en werkgevers daarbij te ondersteunen. Daarom heeft de NBA duurzaamheid benoemd als strategisch thema voor de komende jaren.

Wat is duurzaamheid?

Duurzaamheid is een containerbegrip en kan daardoor leiden tot onduidelijkheid en gebrek aan uniformiteit. Het Brundtland Rapport van de Verenigde Naties (Our common future, Verenigde Naties, 1987) definieert duurzaamheid als volgt:

"Sustainable development is development that meets the need for the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs." (Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling waarbij de huidige wereldbevolking in haar behoeften voorziet zonder de komende generaties te beperken om in hun behoeften te voorzien.)

Dit komt er in het kort op neer dat in een duurzame maatschappij mens (people), milieu (planet) en economie (profit) met elkaar in evenwicht zijn, zodat we als mensheid floreren terwijl we de aarde niet uitputten en alle mensen een bestaansminimum garanderen. Een organisatie onderneemt duurzaam als de organisatie producten en/of diensten aanbiedt op een manier die voldoet aan de behoeften van de klanten zonder daarbij de behoeften van anderen (mens en natuur) onherstelbaar in gevaar te brengen, niet hier en nu, en ook niet elders en in de toekomst.

Dit houdt in dat de NBA bij duurzaamheid niet alleen doelt op milieugerelateerde onderwerpen, maar ook sociaalgerelateerde en werknemersgerichte onderwerpen en governance aspecten onder duurzaamheid schaaft. Dit houdt het gehele spectrum van ESG (Environmental, Social, Governance) in.

Duurzaamheid integreren in bedrijfsvoering

Op dit moment is sturen op duurzaamheid en duurzaamheidsrapportage slechts voor een beperkte groep organisaties common practice. Om duurzaamheidsprestaties te integreren in de bedrijfsvoering is het voor organisaties noodzakelijk om de gehele bedrijfsinrichting aan te passen om ook het sturen en beheersen van de duurzaamheidsprestaties mogelijk te maken.

Dit betekent niet alleen aanpassingen aan de strategie en het opstellen van duurzaamheidsdoelstellingen, maar ook een herinrichting van de belangrijkste processen van de organisatie, zoals de governance, het risicomanagement, de interne beheersing en de meet- en rapportagesystemen.

Daarbij is het belangrijk om vanuit een dubbele blik (ook wel dubbele materialiteit genoemd) naar die integratie te kijken.

Als eerste is het belangrijk om de negatieve impact van de activiteiten van de organisatie op duurzaamheidsaspecten te verlagen, en de positieve impact te vergroten (impact materialiteit). Hierbij kan transparantie over duurzaamheidsprestaties in en buiten de organisatie helpen om te sturen en beheersen, zoals verplicht zal worden voor grote ondernemingen via de [Corporate Sustainability Reporting Directive \(CSRD\)](#). Daarnaast helpt het stakeholders om geïnformeerde beslissingen te maken op basis van externe verslaggeving over duurzaamheidsprestaties. Assurance kan daarbij helpen om de betrouwbaarheid van de informatie te vergroten.

Naast de externe verslaggeving over duurzaamheidsprestaties in het jaarverslag kan de duurzaamheidstransitie ook gevolgen hebben voor de waardering van energie-intensieve activa, de keuze van afschrijvingstermijnen, noodzakelijke voorzieningen voor milieuverontreiniging en dus ook de financiële waarde van de organisatie oftewel de jaarrekening raken. Dit betekent zowel integratie van duurzaamheid in de controle-aanpak bij de jaarrekeningcontrole als assurance bij financieel-gerelateerde duurzaamheidsinformatie die in het bestuursverslag wordt gerapporteerd onder de [CSRD](#).

De NBA heeft daaraan gekoppeld een aantal subthema's benoemd:

- Duurzame strategie en bedrijfsvoering
- Duurzaamheidsverslaggeving (waaronder CSRD)
- ESG assurance
- ESG fraude
- Klimaat en CO₂
- Circulaire economie

Subthema's in duurzaamheid en accountancy

Duurzame strategie en bedrijfsvoering

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is onderdeel van behoorlijk ondernemingsbestuur. Dat is alleen mogelijk door te zorgen voor een duurzame strategie die kan worden gerealiseerd door duurzame bedrijfsvoering. Duurzame bedrijfsvoering houdt in dat niet alleen gestuurd wordt op financiële prestaties, maar dat ook integraal op duurzaamheidsprestaties wordt gestuurd en beheerst. Dat betekent dat de gehele inrichting van de organisatie en de bedrijfsvoering duurzaamheid integreert, zowel in governance, risicomanagement, de interne controle en rapportage.

De invoering van de CSRD beoogt dat organisaties een duurzame strategie en bedrijfsvoering toe gaan passen.

[Lees meer over Duurzame strategie en bedrijfsvoering](#)

Duurzaamheidsverslaggeving (waaronder CSRD)

Duurzaamheidsverslaggeving betekent dat een organisatie extern rapporteert over de duurzaamheidsprestaties over het verslagjaar. Ook kan een organisatie via duurzaamheidsverslaggeving inzicht geven in de financiële gevolgen van klimaatverandering op de ondernemingswaarde. Daarbij is de komende jaren de invoering van de [Corporate Sustainability Reporting Directive \(CSRD\)](#) een ingrijpende wijziging in de rapportage van grote Nederlandse bedrijven en mogelijk, via een doordruppel effect, ook voor het mkb.

ESG assurance

Betrouwbaarheid van verslaggeving, waaronder betrouwbaarheid van de duurzaamheidsverslaggeving door bedrijven, is een belangrijke randvoorwaarde voor een goed functionerende (circulaire) economie.

De [CSRD](#) verplicht ESG assurance bij de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie voor grote bedrijven.

Accountants zullen daarom steeds vaker duurzaamheidsinformatie als object van onderzoek tegenkomen in assurance opdrachten.

ESG fraude

De druk op organisaties om duurzamer te opereren is steeds groter en kan daarbij leiden tot ESG fraude, in de vorm van verslaggevingsfraude of andere manieren waarop de duurzaamheidsprestaties van de organisatie positiever worden weergegeven dan de werkelijkheid. Organisaties worden daarbij al snel beticht van greenwashing. Greenwashing en ESG fraude kunnen daardoor de werkzaamheden van de accountant raken, bijvoorbeeld als opsteller van duurzaamheidsverslaggeving of juist bij de assurance van duurzaamheidsinformatie.

Klimaat en CO₂

Klimaatverandering leidt tot financiële en operationele risico's voor organisaties, maar biedt ook kansen als bedrijven hier tijdig op in spelen en oplossingen aandragen.

Dat betekent dat bedrijven zullen moeten rapporteren over hun CO₂-uitstoot, en daarnaast over de klimaatrisico's van hun bedrijfsmodel. Daarbij wordt de vraag naar inzicht in de reductieplannen van grote ondernemingen, en de wijze waarop deze in lijn zijn met de doelstellingen van het Parijs-akkoord, steeds groter.

Circulaire economie

In een circulaire economie gaan we zo slim en zuinig mogelijk om met grondstoffen en energie, door te zorgen dat producten zo lang mogelijk hun waarde behouden.

Aangezien dit leidt tot complexe financieel-economische vraagstukken, zoals waarderingsvraagstukken, kunnen accountants bijdragen aan het oplossen van vraagstukken over boekhoudkundige en financiële knelpunten.